

י'קטונתי' זה כל הסיפור

מהו סוד ההצלחה של מנהל בית הספר בעל אחוזי פשיעה הגבוהים בניו-יורק וכיצד הדבר משתקף בהכנותיו של יעקב למפגש הטעון עם עשיו אחיו?

המנהל החסידי בברונקס

לפני שנים התפרסמה כתבת פרופיל על אברך חב"די מברוקלין בעמודו הראשון של ה'ניו יורק טיימס'. מדובר בצעד נדיר שתמונה של רב חסידי תתנוסס בעמוד הראשון של העיתון החשוב ביותר בעולם ומסיבה חיובית.

שמעון וורונקער נולד בצ'ילה שבדרום אמריקה להורים לא דתיים. בצעירותו נדדה המשפחה לכמה ממדינות אמריקה הלטינית. בהיותו בן 11 נפטר אביו, ואמו עברה להתגורר בארה"ב. בהמשך הוא התגייס לצבא ארצות הברית ושירת כקצין בחיל המודיעין. לאחר מכן הוא הלך לאוניברסיטה ושם התקרב ליהדות על ידי חסיד חב"ד, הוא פנה ללמוד בישיבת חב"ד במוריסטאון, התחתן והקים משפחה בשכונת קראון הייטס.

ביום מן הימים, ראש עיריית ניו יורק הקים קורס מיוחד שנועד להכשיר מנהלים לבתי הספר בניו יורק. שמעון הצטרף לקורס ובשנת 2004 הוא סיים אותו בהצטיינות. כל בוגרי הקורס נשלחו לנהל בתי ספר בפועל, אבל דווקא שמעון שלנו לא זכה לקבל בית ספר ולנהלו. בעירייה טענו שהוא יתקשה להתחבר לתלמידים, "הרי אתה שונה מהם, עם הזקן והכובע השחור שלך ? זה לא יעבוד" אמרו לו.

הם הציעו שאולי כדאי לו לגלח את זקנו וזה יועיל ויסייע לו להתחבר לתלמידים. שמעון כמובן סירב לשמוע את ההצעה הזאת. כאשר הוא נשאל מה הוא יעשה בשבת כאשר מתקיימות כל מיני פעולות בבית הספר, הוא טען שלשם כך קיים סגן המנהל שיהיה בבית הספר ביום השבת. אולם

במרוצת הזמן שמעון שמע שלל תירוצים ואמתלאות מדוע אי אפשר למנות אותו למנהל בית ספר.

בניו יורק ישנם 1,700 בתי ספר שבהם לומדים מיליון ומאה אלף תלמידים. מתוכם ישנם 12 בתי ספר שהם בלבד מהווים 60 אחוז מהפשיעה בבתי הספר. מתוכם היה בית ספר אחד בדרום ברונקס Middle School 22 שהוא לכשעצמו היווה עשרים אחוז מתוך הששים אחוז של הפשיעה. את בית הספר הזה הסכימו לתת לו לנהל? במשך השנתיים שלפניו, הוחלפו בבית הספר ששה מנהלים ושמעון היה אפוא המנהל השביעי באותו פרק זמן.

המחזה שנגלה לפניו בשעה שהוא הופיע לראשונה בשערי בית הספר לא היה מלבב במיוחד. הוא ראה שוטר שעוצר את אחד התלמידים, בחור ענק בן שמונה-עשרה, שקודם לכן תקף מורה. השוטר לא הצליח להשתלט בעצמו על התלמיד והוא הזעיק תגבורת כדי להשתלט על המהומה. זה היה ה"שלוש עליכם" של שמעון בבית הספר הזה שהוא אמור לנהל.

כשהמורים פגשו אותו לראשונה הם חשבו שמישהו בעירייה השתגע? שולחים אליהם רב חסידי לנהל את בית הספר שלהם! האם זוהי ישיבה? הם זרקו לעברו מבט אחד ונתנו לו שישים יום מקסימום עד שהוא יברח על נפשו?

המהפך

שמעון פנה למשרד והחל לבדוק את מספר התלמידים שרשומים בבית הספר. הוא גילה שהמספר הוא 770 תלמידים ומיד ראה בזה סימן שזהו המקום שלו.

בית הספר היה במצב חמור; מתוך כיתה של עשרים תלמידים הופיעו ליום הלימודים רק חמישה תלמידים. באותם ימים פעלו בין כתלי בית הספר שש קבוצות פשע שונות ומגוונות, כאשר כל קבוצה לובשת בגדים בצבע אחר.

אחת הסיבות לרמת הפשיעה הגבוהה בבתי הספר בניו יורק היא מפני החוק שנקבע שאם נער צעיר מגיל 16 נתפס כשהוא מוכר סמים [?] הוא נחשב לקטין ומיד משחררים אותו. כמובן שהגיל הזה מהווה מטרה נוחה וקר נרחב לכל סוחרי הסמים. הם מגייסים את הצעירים הללו שיהיו הבלדרים שלהם, והצעירים הללו הרוויחו כסף יותר ממנהל בית הספר שלהם [?]

שמעון הגיע לבית הספר והחל להשליט סדר תוך שהוא השתמש בניסיון שלו מהצבא. כבר ביום הראשון הוא שלח הביתה 22 תלמידים, וכתוצאה מכך הם איימו עליו שהם ירצחו אותו והוא חשש מאד.

אבל כשהתלמידים שמעו שהמנהל שלהם שירת בצבא, הם החלו להתייחס אליו קצת יותר בכבוד. במיוחד כאשר מישהו הציג תמונה של חייל באפגניסטן [?] שהיה דומה לשמעון [?] עם רובה טעון בידו. הם היו בטוחים שזהו המנהל שלהם והחלו לחשוש שהוא יטפל בהם ברצינות. דבר ראשון הוא הראה להם שהוא "גבר גבר" [?]

בשלב הבא, החל שמעון לפתח יחסים אישיים עם התלמידים. רוב הילדים בבית הספר באו מבתים דוברי ספרדית, וברגע שהם גילו שהמנהל דובר ספרדית רהוטה [?] ירדו כל המחיצות; לפתע הם גילו אדם שמבין אותם, דובר את שפתם ומתחבר אליהם, הם הרגישו שהם יכולים לסמוך עליו.

המנהל קרא לאסיפת הורים והציע להחיל תלבושת אחידה בבית הספר. כל ההורים הסכימו איתו פה אחד והתלבושת האחידה סייעה להתפטר מכל הקבוצות שנלחמו זו בזו בין כותלי בית הספר.

החידוש הגדול ביותר שהוא הנהיג היה חלוקת בית הספר לשמונה בתי ספר קטנים, כאשר כל בית ספר מונה שישים תלמידים וארבעה מורים. אותם מורים מלמדים את הילדים בקביעות במשך שש שנים, מגן הילדים עד כיתה ה'. הוא סבר שהדבר החשוב ביותר שנצרך לילדים הוא קשר אמיתי ומתמשך עם אדם מבוגר שמכיר אותם לעומק ומקבלים ממנו יחס אישי.

התורה ממשילה את האדם לעץ השדה. אם תמנע מים ושמם מהעץ [?] הוא יבול, כך גם בני האדם זקוקים ליחס של חום ואהבה ובלעדיהם הם עלולים להירקב ולהתנוון.

בזמן קצר ביותר הצליח שמעון להפוך את בית הספר למקום משגשג ואהוב שהתלמידים הרגישו גאים ומוצלחים בו.

שמעון סיפר שלפני שהוא נטל על עצמו את ניהול בית הספר בברונקס הוא חשש מאד. הוא התפלל במשך שלושה ימים שה' יעזור לו להצליח במילוי תפקידו האחראי. בכל יום כשהוא נסע ברכבת מקראון הייטס לברונקס הוא התפלל במשך כל זמן הנסיעה שהקב"ה ייתן לו את הפתרונות הנכונים לכל הבעיות שיצוצו באותו יום.

ענוה ככלי לברכה

השבוע אנחנו קוראים בפרשת וישלח על הפגישה הגורלית שבין יעקב ועשיו.

עשיו שנא את יעקב במשך עשרות שנים ועוד לפני שיעקב עזב את באר-שבע [?] עשיו תכנן לרצוח אותו על זה שהוא גנב לו את הברכות. ועכשיו, כאשר יעקב חוזר הביתה הוא שומע שעשיו מגיע לקראתו עם קבוצה של 400 פושעים לטפל בו.

כאשר הם נפגשו פנים בפנים אנו קוראים שעשיו רץ אל יעקב "ויחבקהו ויפול על צוואריו וישקהו ויבכו" (בראשית לג, ד). תיאור מרגש כזה אין דומה לו בתורה, גם חיבוק, גם נשיקה וגם בכי.

נשאלת השאלה, מהו סודו של יעקב אבינו? כיצד הוא הצליח להפוך את עשיו מאויב מושבע לאוהב נאמן, ומאחד שבא להרוג לאחד שמחבק ומנשק?

את התשובה לכך אנחנו מוצאים ברש"י שאומר: "התקין עצמו לשלשה דברים: לדורון לתפילה ולמלחמה" (לב, ט). ומסביר הרבי שאלו הם שלושת

הקווים של חסד [?] דורון, גבורה [?] מלחמה, ורחמים [?] תפילה (לקוטי שיחות' כרך טו עמ' 273).

ראשית, יעקב הכין את עצמו למלחמה. הוא חילק "את העם אשר אתו" לשני מחנות". במחנה אחד הוא ריכז את נשיו וילדיו ובמחנה השני הוא ריכז את עבדיו והצאן והבקר. הוא הראה והוכיח לעשיו שיש לו כוח והוא גם יכול להילחם, זוהי מידת הגבורה.

שנית, הוא עסק במידת החסד. הוא הראה כלפיו אהבה, הוא שלח לו מתנות ודברי פיוס, הוא קרא לו "אדוני עשיו" וקרא לעצמו "עבדך יעקב" והכל נועד כדי "למצוא חן בעיניך", "מבקש אהבתך" (רש"י לב, ו).

אבל הדבר החשוב מכל זהו מידת הרחמים. יעקב התפלל לה', הוא פנה אליו ואמר "קטונתי מכל החסדים". במילים הללו הגדיר יעקב אבינו את כל המושג של תפילה. כל המושג של התפילה הוא הביטול, האמירה של "קטונתי".

כשאדם מתפלל הוא בעצם אומר שאין לו את כל התשובות ואת כל הפתרונות, הוא לא יודע מה נכון ומה ראוי לעשות והוא מודה שהוא לא שולט על המצב. ולכן הוא מבקש ופונה אל הקב"ה שיגן עליו וידריך אותו בדרך הנכונה.

כאשר אדם אומר "קטונתי" אז הוא הופך לכלי לברכתו של הקב"ה. הוא הופך להיות השליח שבאמצעותו הקב"ה משפיע ברכה והצלחה בעולם.